

A photograph of a forest floor covered in a dense carpet of bluebells. In the foreground, several ferns with unfurling fronds are visible. The sun is shining through the trees in the background, creating a bright starburst effect and illuminating the scene with a warm, golden light.

Hoorzitting Parkenbeleid

Lode Ceyssens en Hendrik Van Damme
Vlaams Parlement 16 mei 2023

**BOEREN
BOND**

**ALGEMEEN
BOERENSYNDICAAT**
met verstand van boeren

Inleiding

Land-en tuinbouwsector wil parkenbeleid mee ondersteunen en samen oplossingen zoeken voor diverse uitdagingen in open ruimte : medestander en geen tegenstander

Bezorgdheden vanuit land-en tuinbouw : niet nieuw – diverse oorzaken :

- 1) Beleid via projectwerking : gebrek aan regelgevend kader – chaotisch proces op het terrein
- 2) Combinatie bottom-up en top-down aanpak
- 3) Geen of te beperkte betrokkenheid en participatie
- 4) Geen of te beperkte inspraak
- 5) Onzekerheid over (rechts)gevolgen, ook op lange termijn
- 6) Geen duidelijkheid over impact op land-en tuinbouw op het terrein
- 7) Geen zicht op structurele, concrete, zekere opportuniteiten die opwegen tegen potentiële gevolgen

1) Beleid via projectwerking – gebrek aan regelgevend kader

- Nog steeds geen definitief regelgevend kader
- Onduidelijkheid over juridisch kader gedurende het traject
- Criteria oproepreglementen wijken inhoudelijk af van criteria in regelgevend kader : gevolg : onduidelijkheid op het terrein

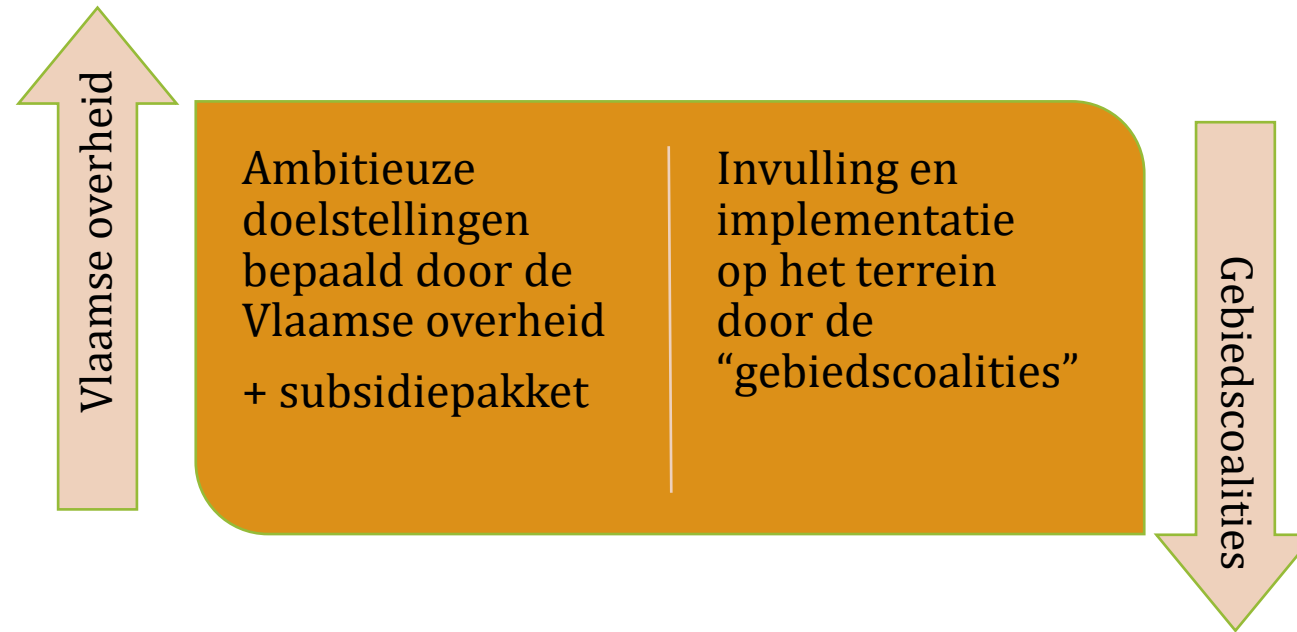

1) Beleid via projectwerking - praktijk

- Achter de schermen zijn veelal studiebureaus aan de slag gegaan op vraag van gebiedscoalitie (partners die elkaar vinden)
- Veel gemeenten afwachtende houding gelet op gebrek aan regelgevend kader
- Veel gemeenten laat of beperkt op de hoogte van de inhoud van de plannen
- Onvoldoende aandacht voor inspraak en participatie voor lokale bevolking, landeigenaars en landgebruikers.
- Veel plannen blijven vaag en niet geconcretiseerd waardoor impact op land-en tuinbouw onduidelijk is terwijl doelstellingen ambitieus zijn

→ **Chaotisch proces op het terrein**

2) Combinatie bottom-up en top-down

→ Geen loutere "bottom-up" benadering: "minimale" doelstellingen worden door Vlaamse overheid bepaald en zijn ambitieus (lat ligt hoog) + in de markt gezet met subsidiepakket + beoordeling door jury (lat wordt hoog gehouden)

→ Niet onmiddellijk zicht op concrete gevolgen op het terrein omdat invulling en implementatie wordt overgelaten aan de gebiedscoalities

3) Geen betrokkenheid/participatie

Oproepreglementen : Landbouworganisaties : geen participatie aan gebiedscoalities (NP), “steunbrief”

Geen of te beperkte betrokkenheid op het terrein, ook voor wat betreft opmaak van de plannen.

Ontwerp van decreet : Landbouworganisaties in het bestuursorgaan van het “parkenbureau” → maar verdere invulling “parkenbureau” (organen, werking, wijze van besluitvorming, ...) is in handen van “gebiedscoalities”

→ Invulling van “participatie” is in handen van de gebiedscoalities. Geen procedureregels en geen wettelijke garanties omtrent betrokkenheid en participatie (↔ advies RvSt).

→ Gaan landbouwbelangen effectief aan bod kunnen komen in parkenbureaus? Concrete werking parkenbureaus is niet duidelijk.

4) Geen inspraak

Tot op heden : geen inspraak voor individuele eigenaars of grondgebruikers

Kritiek van Vlaamse adviesraden en van de RvSt

Geen procedureregels over inspraak (↔ advies RvSt)

Gemeenten moeten “een vorm van inspraak” organiseren over parknota en masterplannen (niet over operationele plannen, ↔ advies RvSt) → geen “openbaar onderzoek” vereist

→ **Dienen gemeenten voor 31 mei nog inspraak te organiseren + inspraakreacties mee te nemen in advies ? Niet duidelijk**

→ **Praktisch haalbaar (timing) ? + Kunnen de plannen nog worden aangepast op basis van de inspraakreacties?**

(Samenwerkingsovereenkomsten zijn inmiddels ondertekend, veel gemeenten hebben beslissingen al genomen, ...)

→ **Nood aan volwaardige inspraak via openbaar onderzoek**

5) Onzekerheid over (rechts)gevolgen

Artikel 8 van het ontwerp van decreet : onvoldoende

“De erkenning als Vlaams Park of de werking van het parkbureau op zich genereert geen verplichtingen of geen beperkende maatregelen bovenop de vigerende regelgeving (voor eigenaars of gebruikers), behoudens anders overeengekomen.”

Leden van de gebiedscoalities en betrokken bevoegde gemeenten dienen uitvoering te geven aan de masterplannen en operationele plannen met bestaande instrumenten zo niet : sanctionering (artikel 25)

→ **Geen directe maar wel indirecte rechtsgevolgen verwacht.**

→ **Niet zo dat landbouworganisaties daarover “paniek” veroorzaken, maar het is niet de bedoeling dat masterplannen en operationele plannen “dode letter” zouden blijven.**

5) Onzekerheid over (rechts)gevolgen

(FAQ ANB + bevoegde minister in Commissie Leefmilieu dd. 4/5/2021)

“Er wordt wél verwacht dat de gebiedscoalitie en het projectbureau het masterplan realiseren volgens de vooropgestelde timing. De operationele plannen worden periodiek geëvalueerd, ondermaatse prestaties hebben mogelijk een gevolg op korte termijn op de financiering van het projectbureau en, op lange termijn, op de erkenning.”

→ Uitvoering van plannen door de bevoegde instanties en gemeenten via de geëigende besluitvormingsprocedures en de bestaande beleidsinstrumenten is te verwachten

5) Onzekerheid over (rechts)gevolgen

- Artikel 8 heeft verschillende nuances : Niet garantie dat **masterplannen en operationele plannen** geen rechtgevolgen zullen genereren (enkel melding van “erkenning als park” en “werking van het parkenbureau”)
- Validatie als **beleidsmatig gewenste ontwikkeling (BGO)** mogelijk met impact op de vergunningverlening via de toets aan de goede ruimtelijke ordening

(FAQ ANB en bevoegde minister Commissie Leefmilieu dd. 4/05/2021)

“Indien een lokaal bestuur zo’n masterplan valideert via een college- of gemeenteraadsbesluit, kan ze de opties voor het nationaal park voor zichzelf beschouwen als een beleidsmatig gewenste ontwikkeling en haar beleidsinitiatieven daar ook op afstemmen. (...) Beleidsmatig gewenste ontwikkelingen spelen enkel een rol wat de toetsing aan de goede ruimtelijke ordening betreft.”

- **Impact van bijkomende natuur in de buurt van bedrijven op vergunningverlening** steeds mogelijk via gewone natuurtoets, via soortenbescherming, ...

5) Onzekerheid over (rechts)gevolgen

- Artikel 8 : enkel melding van de “**vigerende wetgeving**”

→ Wat als de vigerende wetgeving verstrengt?

Parken zijn “gebaseerd” op de IUCN-categorieën 2 en 5. Geen 100% overeenstemming maar “op maat” van Vlaanderen toegepast.

IUCN (International Union for Conservation of Nature) = Leidraad voor het ordenen van de diverse zogenaamde “protected areas” wereldwijd (MvT)

→ **Vrees dat deze gebieden als eerste in aanmerking komen als vanuit bepaalde regelgeving (vb. Europese Natuurherstelwet, ...) bijkomende natuur moet worden afgebakend of beschermd.**

→ **Opschaling van gebieden en van de doelstellingen in deze gebieden op lange termijn niet uitgesloten.**

5) Onzekerheid over (rechts)gevolgen

- **Militaire domeinen** krijgen wél garanties -

Ontwerp van uitvoeringsbesluit :

Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de militaire functie van militaire domeinen die deel uitmaken van een Nationaal Park (artikel 4).

→ **Waarom geen bescherming van de agrarische functie voor agrarisch gebied ?**

6) Geen duidelijkheid over impact

Tekst ontwerp decreet:

“24 jaar na erkenning zijn de natuurkernen uitgebreid tot minimaal 10.000 hectare.”

→ In bepaalde dossiers dient agrarisch gebied of landbouwgebruikspcelen te worden ingezet om de bestaande natuurkernen uit te breiden tot 10.000 ha.

Vb. NP Scheldevallei (omvang natuurkern : 8.600 ha)

→ **Gevolg: directe impact op land- en tuinbouw verwacht (ook buiten SBZ en groene bestemmingen)**

6) Geen duidelijkheid over impact

Oproepreglement : nationaal park verschillende zones : natuurkern, zone voor natuurontwikkeling, zone voor omgevend landschap, ..

Tekst ontwerp decreet :

"Een Nationaal Park Vlaanderen is samenhangend en kan opgedeeld worden in zones, met minstens één natuurkern."

→ werkingsgebied van nationale parken wordt op het terrein ruimer ingevuld dan de "natuurkernen" (vb. Kalmthoutse Heide met veel agrarische gebieden)

→ invulling van het begrip "samenhangend" (verbindingen) wordt overgelaten aan de gebiedscoalities (vb. Bosland "impulsgebieden" vb. Brabantse Wouden : 12 "verbindende landschappen")

→ **Gevolg : Onduidelijkheid en onzekerheid voor bedrijven die zetel of gronden hebben gelegen in het werkingsgebied van nationale parken/in de periferie rond natuurkernen/ingevolge verbindingen**

→ **Impact op land-en tuinbouw niet in kaart en in rekening gebracht**

7) Geen zicht op “opportuniteiten”

Geen zicht op duidelijke en zekere opportuniteiten voor land-en tuinbouw, ook niet in landschapsparken

Geen combinatie met projectwerking inzake “voedsellandschappen” gemaakt (suggestie van SALV)

Oproepreglement landschapsparken:

Geen afzonderlijke primaire doelstelling inzake landbouw geformuleerd (!)

Enkel secundaire doelstellingen inzake landbouw (inzet op hulpbronnenefficiënte en klimaatbestendige land-en bosbouw, streekeigen en landschapsinclusieve landbouw, ...)

→ **Eerste jurering is hierop gebaseerd** (vb. LP Haspengouw : “landbouwtransitie richting meer natuurinclusieve landbouw”) (“natuurinclusieve landbouw” : begrip en invulling niet uitgeklaard)

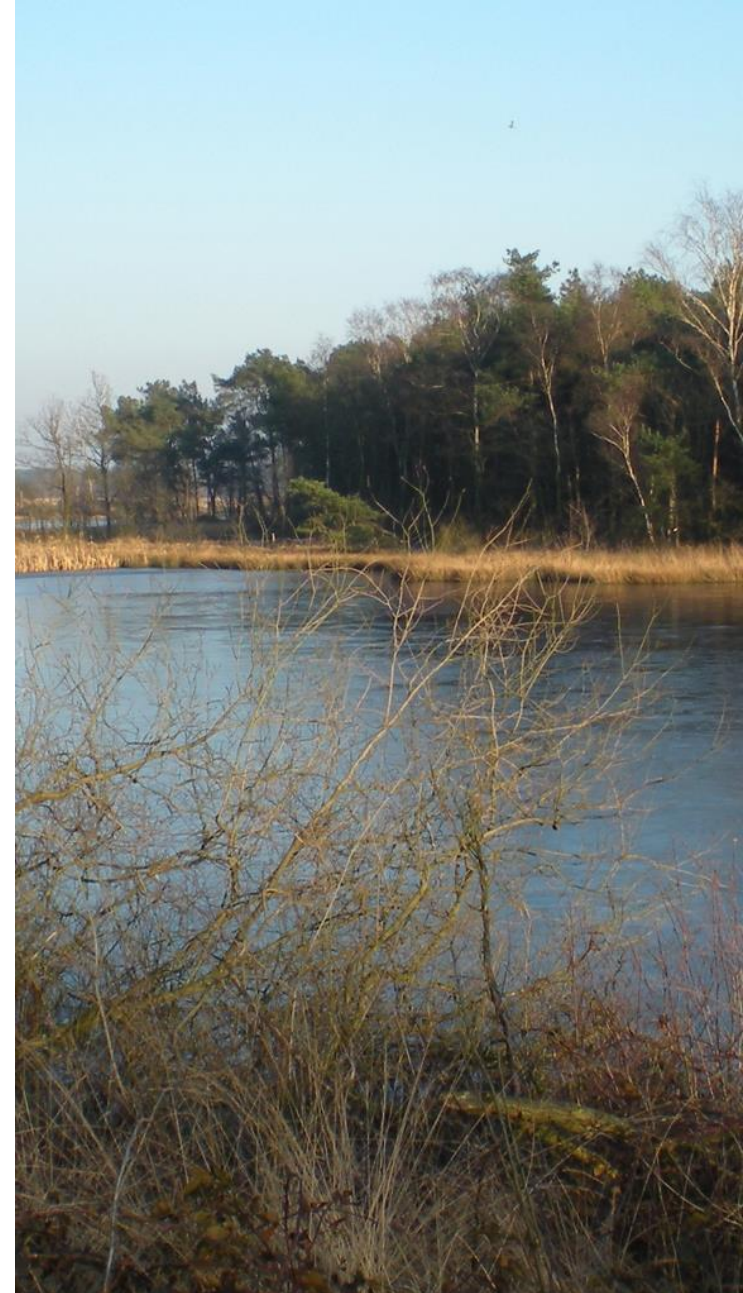
Ontwerp decreet:

Meer nadruk op “integrale visie” erfgoed, natuur, landbouw, wonen, bedrijvigheid, recreatie ...

→ **Wijziging van inhoudelijke criteria doorheen het traject leidt niet tot herstel van vertrouwen**

7) Geen zicht op “opportuniteiten”

- Opportuniteiten via projectwerking?
- Niet duidelijk waar er “structurele” “concrete”, “zekere” opportuniteiten zijn voor land-en tuinbouw
- Niet duidelijk of potentiële voordelen opwegen t.o.v. mogelijke gevolgen

Conclusie

Bezorgdheid bij land-en tuinbouwsector omwille van diverse redenen.

Nog veel onduidelijkheden op het terrein terwijl ambities vanuit Vlaanderen hoog zijn. Dit leidt tot ongerustheid.

Geen of te beperkte participatie en inspraak van/met de sector en individuele landbouwers is problematisch

Onzekerheid over rechtsgevolgen, ook op lange termijn, blijft.

Geen zicht op concrete gevolgen : impact op land-en tuinbouw niet in kaart en in rekening gebracht.

Geen zicht op structurele, concrete en zekere “opportuniteiten” die opwegen tegen mogelijke gevolgen.

Gemiste kans om tot toenadering te komen, polarisatie is enkel toegenomen.

